

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

This full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/15186>

Please be advised that this information was generated on 2014-11-11 and may be subject to change.

Reactie op Mr STELLINGA

door

PROF. MR C. A. J. M. KORTMANN

Mijn geachte voorganger bij dit blad en ik zijn het over één – belangrijk – punt tenminste eens: het grote belang van een krijgsmacht voor het bestaan en voortbestaan van de staat, aangenomen dat die krijgsmacht inderdaad voldoende macht bezit. Maar daarna lopen onze meningen uiteen. STELLINGA ziet in dit belang het hoofdargument voor handhaving van de vermelding van de krijgsmacht in de Grondwet. Ik daarentegen ga niet uit van het feitelijk belang doch van de constitutionele positie van de krijgsmacht. Zo men het feitelijk belang van bepaalde organisaties voor het bestaan van de staat als criterium voor opname in de Grondwet bezigt, zou men, zeker in een situatie als de Nederlandse, de Rijkswaterstaat en de politie dienen te vermelden, evenals het lidmaatschap van internationale organisaties als de NAVO, die voor het voortbestaan van onze staat nog meer betekenis heeft dan de nationale krijgsmacht.

STELLINGA betwist niet dat de krijgsmacht bij haar taakvervulling juridisch ondergeschikt dient te zijn aan de regering, dit in tegenstelling tot de rechterlijke macht. Omwille van haar onafhankelijkheid is, zoals ook hijzelf opmerkt, de rechterlijke macht in de Grondwet opgenomen en haar taakvervulling aan het bevel van de regering onttrokken. De krijgsmacht daarentegen blijft onder alle omstandigheden onder bevel van de regering staan (tenzij de wetgever anders bepaalt). De nieuwe Grondwet zou dit in het voorstel van de regering hebben uitgedrukt door de krijgsmacht niet afzonderlijk te vermelden. STELLINGA's argument inzake andere organen, zoals de stembureaus, die krachtens de wet bepaalde taken zelfstandig vervullen en dus, evenals de rechterlijke macht, in de Grondwet zouden moeten worden vermeld, kan ik niet goed volgen. De regering heeft niet gesteld dat alle organen die (deels) onafhankelijk van de regering taken vervullen in de Grondwet moeten worden vermeld. Dan zou men ook de belastinginspecteurs etc in de Grondwet moeten opnemen. De regering heeft slechts betoogd dat organen die uit constitutioneel oogpunt niet onafhankelijk zijn, zoals de krijgsmacht, de politie enz, niet afzonderlijk in de Grondwet dienen te worden vermeld. De Grondwet, ook de nieuwe, laat zich er echter niet over uit of en zo ja in hoeverre aan bepaalde organen zelfstandige bevoegdheden kunnen worden toegekend. Zij garandéert deze slechts voor een enkel orgaan.

Tenslotte de vraag of schrapping van artikel 195 van de Grondwet noodzakelijk was. Mijn antwoord daarop luidt: het was en is niet nood-

zakelijk, maar in de opzet van de nieuwe Grondwet wel wenselijk: de *constitutionele* positie van de krijgsmacht zou daardoor beter tot uitdrukking zijn gekomen dan bij handhaving van de bestaande bepaling. Met het *feitelijke* belang van bepaalde instellingen en verschijnselen houden de huidige en de komende Grondwet nauwelijks rekening. Zo worden zelfs de politieke partijen niet vermeld! De Grondwet bevat een regeling van *bevoegdheden* van organen alsmede van de onderlinge verhouding daartussen, niet van feitelijke machtsverhoudingen of feitelijk belang. De Eerste Kamer – als „juridische” Kamer – heeft dit m.i. onvoldoende in het oog gehouden.

MR F. F. LANGEMEIJER is rechterlijk ambtenaar in opleiding en reserve-officier bij de Militair Juridische Dienst.

MR J. R. STELLINGA is oud-lid van de Raad van State en was tot 1 september 1979 vaste medewerker aan dit Tijdschrift.

PROF MR C. A. J. M. KORTMANN is hoogleraar staatsrecht en algemene staatsleer aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen en vaste medewerker aan dit Tijdschrift.